

OTCOVSTVÍ

ZÁKLADNÍ RODINNĚPRÁVNÍ STATUS

© Zdeňka Králíčková, 2008

PRAMENY - hmotněprávní

- LISTINA ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD (č. 2/1993 Sb.)
- Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod (č. 209/1992 Sb.)
- ZÁKON O RODINĚ z. č. 94/1963 Sb., ve znění zejména z. č. 91/1998 Sb.
- ZÁKON O SOCIÁLNĚPRÁVNÍ OCHRANĚ DĚTÍ z. č. 359/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů
- ZÁKON O MEZINÁRODNÍM PRÁVU SOUKROMÉM A PROCESNÍM z. č. 97/1963 Sb., ve znění pozdějších předpisů
- ZÁKON O MATRIKÁCH, JMĚNU A PŘÍJMENÍ z. č. 301/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů
- PŘÍPRAVOVANÝ OBČANSKÝ ZÁKONÍK
  - www.justice.cz
  - 2. část RODINNÉ PRÁVO

2

PRAMENY - procesněprávní

- OBČANSKÝ SOUDNÍ ŘÁD z. č. 99/1963 Sb., ve znění pozdějších předpisů
- ZÁKON O MEZINÁRODNÍM PRÁVU SOUKROMÉM A PROCESNÍM z. č. 97/1963 Sb., ve znění pozdějších předpisů

3

LITERATURA

- Hrušáková, M., Králíčková, Z.: České rodinné právo. 3. vyd. Brno: MU, 2006.
- Hrušáková, M. a kol.: Zákon o rodině. Komentář. 3. vyd. Praha: C. H. Beck, 2005.

4

MATER SEMPER CERTA EST, PATER INCERTUS.

-římskoprávní zásada

-konstrukce zákonných vyvratitelných domněnek otcovství založených na pravděpodobnosti-

5

1. DOMNĚNKA OTCOVSTVÍ

§ 51 ZOR

- ZA OTCE SE POVAŽUJE MANŽEL MATKY, POKUD SE DÍTĚ NARODÍ ZA TRVÁNÍ MANŽELSTVÍ NEBO DO TŘÍSTÉHO DNE PO JEHO ZÁNIKU
- STATUSOVÝ VZTAH MANŽELSKÝ ZAKLÁDÁ OTCOVSTVÍ MANŽELA MATKY *ex lege*

6

- vznik manželství = den uvedený v oddacím listu
- zánik manželství = den, který je:
  - uveden v úmrtním listu jako den smrti
  - uveden v rozsudku o prohlášení za mrtvého jako den smrti nebo den, který manžel nepřežil
  - vyznačen na rozsudku o rozvod manželství jako den právní moci
  - vyznačen na rozsudku o prohlášení manželství za neplatné jako den právní moci

7

narození dítěte do 180 dnů od uzavření manželství

- za otce se považuje manžel matky - automatický zápis do knihy narození dítěte
- významné jen pro popírání otcovství

8

narození dítěte z asistované reprodukce

- za otce se považuje muž, která dal k umělému oplodnění souhlas - § 54/3 ZOR
- manželství není předpokladem - viz z. č. 20/1966 Sb., ve znění z. č. 227/2006 Sb.
- nerozhodné, zda došlo k
  - homologní či heterologní inseminaci
  - oplodnění vajíčka mimo tělo matky (děti ze zkumavky, IVF a ET)

9

POPÍRÁNÍ 1. DOMNĚNKY

- **AKTIVNÍ LEGITIMACE OTCE**
  - do 6 měsíců ode dne, kdy se dozvěděl, že se jeho manželce narodilo dítě
- **AKTIVNÍ LEGITIMACE MATKY**
  - do 6 měsíců od porodu
- **AKTIVNÍ LEGITIMACE NEJVYŠŠÍHO STÁTNÍHO ZÁSTUPCE**
  - po 6 měsících, není vázán podněty kohokoli

10

2. DOMNĚNKA OTCOVSTVÍ

- §§ 52 - 53 ZOR
- **ZA OTCE SE POVAŽUJE MUŽ, KTERÝ BYL URČEN SOUHLASNÝM PROHLÁŠENÍM MATKY A MUŽE, KTERÝ SE OTCEM CÍTÍ**
  - **SOUHLASNÉ PROHLÁŠENÍ** lze učinit:
    - kdykoli za života dítěte, i před porodem
    - na matrice nebo na soudě

11

POPÍRÁNÍ 2. DOMNĚNKY

- **AKTIVNÍ LEGITIMACE OTCE A MATKY**
  - do 6 měsíců od souhlasného prohlášení
  - lhůta neskončí do 6 měsíců od porodu
- **AKTIVNÍ LEGITIMACE NEJVYŠŠÍHO STÁTNÍHO ZÁSTUPCE**
  - po 6 měsících, není vázán podněty kohokoli
  - kdykoli - hrozba obchodu s dětmi § 62a ZOR

12

3. DOMNĚNKA OTCOVSTVÍ

§ 54 odst. 1 a 2 ZOR

- ZA OTCE SE POVAŽUJE MUŽ, KTERÝ S MATKOU DÍTĚTE SOULOŽIL V TZV. KRITICKÉ DOBĚ, POKUD JEHO OTCOVSTVÍ ZÁVAŽNĚ OKOLNOSTI NEVYLUČUJÍ

13

tzv. kritická doba

- doba, od které do narození neprošlo méně než 180 dnů a více než 300 dnů

14

závažné okolnosti otcovství vylučující

- neplodnost
- skutečnost, že matka souložila s více muži
  - prokázání soulože s více muži nepostačí
  - nutné provést dokazování znaleckými posudky
    - genetika (pravděpodobnost 99,999 %)
    - hematologie
    - antropologie
    - sexuologie
    - gynekologie a porodnictví

15

URČOVÁNÍ OTCOVSTVÍ PODLE 3. DOMNĚNKY

- výhradně v soudním řízení sporném
- aktivní legitimace k podání žaloby:
  - matka
  - pravděpodobný otec
  - dítě
- kdykoli za života dítěte
- konstitutivní statusový rozsudek a stanovení výživného pro dítě

16